

2022 m. lyčių lygybės indeksas. Pavojus lyčių lygybei. Didžiausia rizika konkrečioms žmonių grupėms

Naujasis lyčių lygybei ES išmatuoti skirtas 2022 m. lyčių lygybės indeksas rodo, kad pažanga tebėra labai lėta, – palyginti su praėjusiais metais, indeksas padidėjo vos 0,6 balo. Dabartinis ES vidurkis yra 68,6 iš 100 balų, t. y. tik 5,5 balo didesnis nei 2010 m.

Kadangi sudarant 2022 m. lyčių lygybės indeksą pirmą kartą daugiausia vertinti 2020 m. – pirmųjų pandemijos metų – duomenys, tokiais nepastoviais ir neramiais laikais jo rodikliai turėtų būti rimtas įspėjimas.

„Svarbiausia yra tai, kad šiais metais pirmą kartą nuo 2010 m. sumažėjo kelių sričių rodikliai“, – teigia EIGE direktorė Carlien Scheele.

„Padėtį būtina atidžiai stebėti, nes mūsų rezultatai rodo, kad didžiausia rizika yra konkrečioms žmonių grupėms, kurios krizės metu, kai tarp lyčių išlieka ryškūs skirtumai, būna pažeidžiamesnės. Negalime sau leisti pamiršti lyčių lygybės“, – teigia ji.

Už lygybę atsakinga Europos Komisijos narė Helena Dalli sakė: *„Mūsų įsipareigojimas siekti lyčių lygybės turi išlikti tvirtas. Po pandemijos, matydamos Rusijos agresiją Ukrainoje ir dėl jos kilusių ekonomikos krizę, tiek regioninės institucijos, tiek ES šalys nustatydamos savo biudžeto ir politikos priemones turi atsižvelgti į lyčių lygybę. Kad ir kokios skirtingos būtų moterys, jos neturi nukentėti.*

Labai svarbu, kad mūsų pasiūlyti teisės aktai skintųsi kelių į priekį ir padėtų užtikrinti lyčių pusiausvyrą bendrovių valdybose ir darbo užmokesčio skaidrumą ir pažaboti smurtą prieš moteris ir smurtą šeimoje. Kviečiu visas suinteresuotąsias šalis prisidėti užtikrinant lygias galimybes, saugumą ir lygų nuomonės svarumą moterims ir vyrams.“

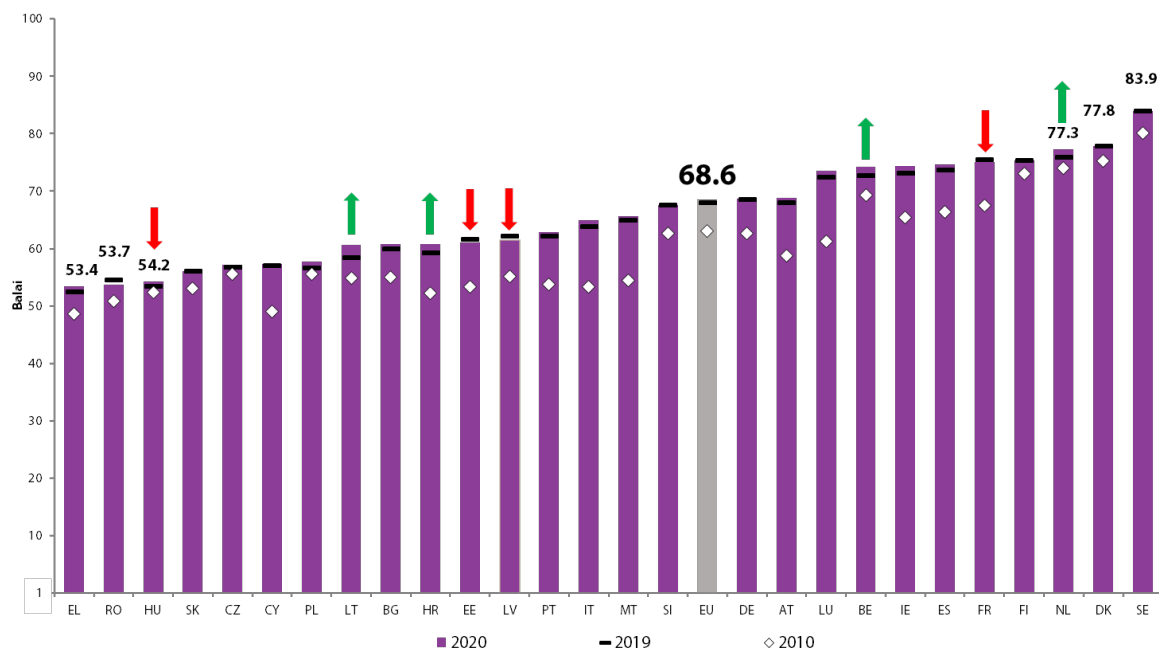
Pirmą kartą nuo lyčių lygybės indekso sukūrimo kelių pagrindinių indekso sričių rodikliai suprastėjo. Sumažėjęs dalyvavimo darbo rinkoje rodiklis rodo, kad per gyvenimą moterims vis labiau būdinga dirbti mažiau metų, o tai nėra palanku nei karjeros, nei pensijos perspektyvoms. Be to, 2020 m. formaliojo ir neformaliojo švietimo veikloje dalyvavo mažiau moterų nei vyrų. COVID-19 sukėlė iki šiol nebūtą spaudimą sveikatos sektoriui, todėl vertinant sveikatos būklės ir sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo rodiklius tapo akivaizdu, kad lyčių lygybė sumenko.

Jei nebūtų pagerėjęs galios rodiklis, bendras indeksas apskritai būtų sumažėjęs. Šį pagerėjimą iš esmės lėmė tai, kad vis daugiau moterų dalyvauja ekonominius ir politinius sprendimus priimančiuose organuose, o tai savo ruožtu susiję su kvotų nustatymu kelių ES valstybių narių teisės aktuose. Tai rodo, koks svarbus yra 2022 m. birželio mėn. pasiektas Europos Parlamento ir ES Tarybos politinis susitarimas dėl direktyvos, kuria siekiama pagerinti lyčių pusiausvyrą bendrovių valdybose.

Taip pat labai svarbu įvertinti pandemijos poveikį konkrečioms žmonių grupėms. Pavyzdžiui, vyresnio amžiaus moterys ir vyrai, taip pat neįgalios moterys ir vyrai dažniau nurodė negalėję pasitikrinti sveikatos per pandemijos metus. Be to, dėl ekonominių pandemijos padarinių darbą praradusių jaunų moterų dalis išaugo, o moterims migrantėms ši rizika buvo dar didesnė.

Atlikus papildomą internetinę apklausą, kurios tikslas buvo išsiaiškinti svarbiausius aspektus, susijusius su neapmokamai priežiūrai skiriamu laiku, paaiškėjo, kad pandemijos metu bendras priežiūros pareigų krūvis išaugo. Tačiau šis padidėjęs krūvis netolygiai pasiskirstė tarp moterų ir vyrų, o tai dar labiau padidino jų atotrūkį. Tai ypač pasakytina apie intensyviają vaikų priežiūrą: įprastą darbo dieną mažamečių vaikų priežiūrai bent 4 valandas skiria 40 proc. moterų ir tik 21 proc. vyrų. Pandemijos metu taip pat padidėjo moterų ir vyrų buitines darbus, kuriems reikia skirti nemažai laiko, rodiklių skirtumas: kasdien bent 4 valandas namų ruošai rūpinasi 20 proc. moterų ir tik 12 proc. vyrų.

Šalių rodikliai išlieka labai nevienodi. Geriausius rezultatus pasiekė Švedija, Danija ir Nyderlandai, nors Švedijos ir Danijos pažanga siekiant lyčių lygybės sustojo. Tuo tarpu Graikijai, Vengrijai ir Rumunijai sunkiausia siekti lyčių lygybės. Reikia pasidžiaugti, kad didžiausią pažangą nuo pastarojo indekso sudarymo padarė Lietuva, Belgija, Kroatija ir Nyderlandai.

2022 m. lyčių lygybės indeksas

Atsižvelgdamas į tai, EIGE organizuoja pirmąjį Briuselyje ir internetu vyksiantį dviejų dienų lyčių lygybės forumą. Jo tikslas – podiumo diskusijose, praktiniuose seminaruose ir dalytis patirtimi skirtuose susitikimuose aptarti svarbiausius klausimus, turinčius įtakos lyčių lygybei ES. Į forumą susibūrę aukšto rango politinius sprendimus priimančios asmenys, specialistai ir pilietinės visuomenės atstovai nustatys įsipareigojimus ir veiksmus, kurių reikia imtis siekiant pasistūmėti į priekį – #3StepsForward. Kitą tokį forumą planuojama surengti 2024 m.

More information about the Gender Equality Index [here](#).
Media contact: Georgie Bradley: +370 6 982 7826 georgie.bradley@eige.europa.eu